T017 BD VIII 212-Q14-P13 Đạo-Kinh Xuất Diệu

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

KINH XUAÁT DIEÄU QUYEÅN 14

Phaåm 13: ÑAÏO (Phaàn 2)

Ta ñaõ noùi ñaïo Nhoå gai aùi cöùng Phaûi töï gaéng söùc Vaâng lôøi Nhö Lai. Lôøi daïy cuûa Nhö Lai khoâng bao giôø laëp laïi, heã Ngaøi noùi ra ñieàu gì laø thaønh giaùo phaùp. Ngaøi cuõng khoâng noùi laïi nhöõng gì ñaõ noùi, gioïng ñieäu khoan thai, khoâng bao giôø voäi vaõ haáp taáp. Phaùp ñöôïc giaûng noùi luoân theo ñuùng vôùi nghóa. Xem phaåm Thoï Hoùa ÖÙng Vaán trong quyeån Xuaát Dieäu ôû tröôùc, coù ñoaïn raèng: "Phaùp naøo nhaát ñònh ñeán hoùa ñoä? Laø phaùp ñaõ noùi, ñang noùi, thöôøng xuyeân baøy hieän". Cho neân noùi: Ta ñaõ noùi ñaïo. Nhoå gai aùi cöùng: AÙi chính laø moät chöùng beänh laøm cho ngöôøi ta rôi vaøo ñöôøng aùc, khoâng theå nöông caäy vaøo noù. Qua ñoù, ta phaûi töï cheá ngöï mình baèng phöông phaùp Chæ Quaùn, khoâng khôûi taâm tham aùi. Cuõng nhö muõi teân taåm thuoác ñoäc caém vaøo ngöïc ngöôøi, khoâng nhoå ra ñöôïc, muõi teân tham aùi naøy cuõng gioáng nhö vaäy, noù caém vaøo thöùc taâm con ngöôøi, khoâng theå nhoå ra ñöôïc. Cho neân noùi: Nhoå gai aùi cöùng. Phaûi töï gaéng söùc: Thöôøng nghó ñeán söï tinh taán, tìm caùch thöùc kheùo leùo, chí höôùng ñeán Voâ thöôïng, khoâng bao giôø hoái tieác nöûa chöøng, cuõng khoâng lui suït, cho neân noùi: Phaûi töï gaéng söùc. Vaâng lôøi Nhö Lai: Nhöõng lôøi daïy maø Nhö Lai noùi ra, thì thöôïng, trung, haï, ñeàu toát laønh, nghóa lyù raát saâu xa, ñaày ñuû caùc coâng ñöùc, tu ñöôïc phaïm haïnh, cho neân noùi: Vaâng lôøi Nhö Lai.

M Ñaïo naøy khoâng coøn soùt, Thanh tònh do thaáy ñeá Höôùng ñeán döùt caùc khoå Laøm tan raõ ma binh. Ñaïo naøy khoâng coøn soùt (chuùt höõu laäu naøo): Kinh Tröôøng A-haøm cheùp: Baûy Ñöùc Phaät Nhö Lai Ñaúng Chaùnh Giaùc cuõng noùi doøng doõi, teân hoï cuûa cha meï baûy ñôøi, tuoåi thoï soáng laâu hay ngaén nguûi, ñeä töû nhieàu hay ít, thaàn tuùc, trí tueä khi coøn trong buïng meï. –Ñöùc Tyø-baø-thi Nhö Lai, Baäc Chí Chaân Ñaúng Chaùnh Giaùc xuaát hieän ôû ñôøi, con ngöôøi soáng laâu taùm muoân tuoåi, Ngaøi sinh töø doøng Baø-la-moân, löôïc noùi phaùp yeáu. Thò giaû laø Voâ Öu. Luùc nhoùm hoïp ñaïi chuùng noùi giôùi thì noùi: "Nhaãn nhuïc laø baäc nhaát", noùi roäng nhö trong kinh. –Thöùc Khí Nhö Lai, Baäc Chí Chaân Ñaúng Chaùnh Giaùc xuaát hieän ôû ñôøi, Ngaøi sinh vaøo doøng Baø-la-moân, con ngöôøi soáng laâu baûy muoân tuoåi, noùi löôïc phaùp yeáu. Thò giaû teân Caùt Töôøng Haïnh. Khi nhoùm hoïp ñaï chuùng noùi giôùi thì noùi: "Maét khoâng nhìn", coù noùi

roäng nhö trong kinh. –Ñöùc Tyø-xaù-baø Nhö Lai, Baäc Chí Chaân Ñaúng Chaùnh Giaùc xuaát hieän ôû ñôøi, Ngaøi sinh vaøo doøng Saùt-ñeá-lôïi, con ngöôøi soáng laâu saùu muoân tuoåi, noùi löôïc phaùp yeáu. Thò giaû teân Höu Töùc. Khi nhoùm hoïp ñaïi chuùng noùi giôùi thì noùi: "Khoâng haïi cuõng khoâng gieát", coù noùi roäng nhö trong kinh. –Ñöùc Caâu-löu Toân Nhö Lai, Baäc Chí Chaân Ñaúng Chaùnh Giaùc xuaát hieän ôû ñôøi, Ngaøi sinh trong doøng Baø-la-moân, con ngöôøi soáng naêm muoân

tuoåi, noùi löôïc phaùp yeáu. Thò giaû teân Phaät-ñeà. Khi nhoùm hoïp ñaïi chuùng noùi giôùi thì noùi: “Thí nhö ong huùt nhuïy hoa”, coù noùi roäng nhö trong kinh. –Ñöùc Caâu-na-haøm Maâu-ni, Baäc Chí Chaân Ñaúng Chaùnh Giaùc xuaát hieän ôû ñôøi, Ngaøi sinh vaøo doøng Saùt-ñeá-lôïi, con ngöôøi soáng laâu boán muoân tuoåi, noùi löôïc phaùp yeáu. Thò giaû teân Caùt Töôøng. Khi nhoùm hoïp ñaïi chuùng noùi giôùi thì noùi: “Cuõng khoâng va chaïm”, coù noùi roäng nhö trong kinh. –Ñöùc Ca-dieáp Nhö Lai, Baäc Chí Chaân Ñaúng Chaùnh Giaùc xuaát hieän ôû ñôøi, Ngaøi sinh trong doøng Baø-la-moân, con ngöôøi soáng laâu hai muoân tuoåi, noùi löôïc phaùp yeáu. Thò giaû teân Ñaúng Ñoå. Khi nhoùm hoïp ñaïi chuùng noùi giôùi thì noùi: “Chôù laøm caùc ñieàu aùc”, coù noùi roäng nhö trong kinh. –Coøn Ta ngaøy nay laø Thích-ca Vaên Phaät Nhö Lai, Baäc Chí Chaân Ñaúng Chaùnh Giaùc xuaát hieän ôû ñôøi, sinh trong doøng Saùt-ñeá-lôïi, con ngöôøi soáng traêm tuoåi, noùi löôïc phaùp yeáu. Thò giaû teân laø A-nan. Khi nhoùm hoïp ñaïi chuùng noùi giôùi thì noùi: “Giöõ gìn mieäng laø baäc nhaát”, coù noùi roäng nhö trong kinh. Luùc baáy giôø Ñöùc Theá Toân noùi roõ nguoàn goác baûy Ñöùc Phaät, cuøng vôùi teân hoï, doøng doõi, cha meï baûy ñôøi cuûa baûy vò Phaät, ñeä töû ít nhieàu, noùi veà ngoïn ngaønh cuûa giôùi. Caùc thaày Tyø-kheo nghe Phaät noùi ñeàu nghó nhö vaày: “Teân hoï, doøng doõi cuûa chö Phaät quaù khöù ñeàu khoâng gioáng nhau, ñeä töû theo haàu cuõng coù khaùc nhau, giôùi caám cuûa vieäc haønh ñaïo cuõng coù khaùc nhau. Vì ñaïo khoâng ñoàng neân phaùp cuõng coù khaùc”. Ñöùc Nhö Lai Theá Toân bieát roõ yù nghó trong taâm caùc Tyø-kheo neân Ngaøi lieàn ôû giöõa ñaïi chuùng noùi baøi keä: Ñaïo naøy khoâng coøn soùt Thanh tònh do thaáy Ñeá Höôùng ñeán döùt caùc khoå Laøm tan raõ ma binh. Chö Phaät nhieàu nhö soá caùt soâng Haèng ôû ñôøi quaù khöù, cuõng nhôø ñaïo naøy maø töï giaùc ngoä, chæ daïy caùc ñeä töû döùt boû keát söû, döïng côø giaûi thoaùt, ñaùnh troáng phaùp lôùn. Sinh töû ñaõ heát, phaïm haïnh ñaõ laäp, vieäc phaûi laøm ñaõ laøm, khoâng coøn taùi sinh. Bieát ñuùng nhö thaät roài, nhaäp vaøo caûnh giôùi voâ öu, khoâng coøn bò sinh, giaø, beänh, cheát, vaéng laëng Nieát-baøn, cuõng khoâng sinh vaø dieät, khoâng coøn qua laïi. Cho neân noùi: Ñaïo naøy khoâng coøn soùt, thanh tònh do thaáy Ñeá. Höôùng ñeán döùt caùc khoå: Baäc Tö-ñaø-haøm höôùng, baäc ñaéc Tö-ñaø-haøm, baäc A-na- haøm höôùng, baäc ñaéc A-na-haøm. Thaønh töïu tröïc haïnh, thaønh töïu giaùc haïnh, thaønh töïu caùc thöù nghieäp. Chí khoâng ñieân ñaûo, daàn daàn ñeán vôùi ñaïo. Cho neân noùi: Höôùng ñeán döùt caùc khoå. Laøm tan raõ ma binh: Ma coù nhöõng thöù troùi buoäc gì? Laø ôû coõi Duïc chuùng troùi buoäc laøm ñaém nhieãm con ngöôøi, ôû trong coõi naøy phaûi tìm caùch döùt haún chuùng, khoâng coøn soùt, döùt laïi döùt, boû laïi boû, heát laïi heát, cao laïi cao, gôõ laïi gôõ ñeå qua loaøi ma, ñuoåi ñeán ranh giôùi cuoái cuøng cuûa chuùng laø coõi Saéc, Voâ saéc, cho neân noùi: Laøm tan raõ ma binh.

M Chæ ñuùng, khoâng coøn loãi Moät ñöôøng, nhö thaùc ñoå Nhö Naêng Nhaân nhaäp ñònh Thöôøng noùi ñaïo giöõa chuùng. Chæ ñuùng khoâng coøn loãi: Tieán thaúng ñeán caûnh giôùi voâ vi, laø ñöôøng taét ñeán Nieát- baøn. Vöôït qua sinh töû, khoâng lui suït giöõa chöøng. Ñöùng treân bôø sinh töû ngoaûnh laïi nhìn chuùng sinh, muoán cuøng hoï quay veà, ñaõ ñeán bôø kia thì khoâng coøn lui suït nöõa. Cho neân noùi:

Chæ ñuùng, khoâng coøn loãi. Moät ñöôøng, nhö thaùc ñoå: Nhö suoái laéng trong vöøa saâu laïi vöøa thaáu ñaùy, coù haèng öùc traêm ngaøn chuùng sinh ñang ñoùi khaùt ñeàu ñöôïc cho ñuû, khoâng coøn nghó ñeán ñoùi khaùt nöõa. Laáy vò ngoït cuûa giaùo phaùp döùt tröø keát söû cuõng nhö vaäy. Nöông vaøo ñaïo Hieàn thaùnh, haèng öùc traêm ngaøn chuùng sinh ñang ñoùi khaùt ñaïo, nhôø phaùp vò cam loä maø hoï ñöôïc no ñuû taát caû, khoâng bao giôø coøn nghó ñeán ñoùi khaùt nöõa, döùt boû caû keát söû, khoâng bao giôø coøn phieàn naõo. Khoâng laøm vieäc baát thieän, khoâng cho noù phaùt sinh laïi nöõa, cho neân noùi: Moät ñöôøng, nhö thaùc ñoå. Nhö Naêng Nhaân nhaäp ñònh: Ñöùc Thích-ca Vaên Phaät Nhö Lai, Baäc Chí Chaân Ñaúng Chaùnh Giaùc, khi laéng yù nhaäp ñònh thì coù boán vieäc xaûy ra: 1. Töï vui söôùng vôùi phaùp hieän taïi. 2. Vui chôi trong phaùp cuùng. 3. Cöùu giuùp vieäc nguy khoán, ñònh taâm khoâng bò taùn loaïn. 4. Khuyeán taán chaéc chaén ñeán choã roát raùo. Cho neân noùi: Nhö Naêng Nhaân nhaäp ñònh. Thöôøng noùi ñaïo giöõa chuùng: Muoán laøm cho caùc ñeä töû khoâng laàm laãn ñoái vôùi giaùo phaùp, cöùu vôùt hoï ra khoûi sinh töû, ñeán choã voâ vi, taém goäi saïch seõ, khoâng dính buïi nhô, thoaùt haún luaân hoài, khoâng khôûi leân taùm phaùp, cuõng khoâng gaây ra boán traêm leû boán beänh, cho neân noùi: Thöôøng noùi ñaïo giöõa chuùng.

M Vaøo Ñaïo thaáy sinh töû Haønh ñaïo ñöôïc giuùp söùc Ñaïo naøy ñoä ñaùng ñoä Qua doøng ñeán bôø kia. (Moät phen) Vaøo Ñaïo thaáy sinh töû: Ai giaùc bieát ñöôïc coäi goác sinh töû. Ñöùc Theá Toân voán thöïc haønh haïnh Boà-taùt, ñoù laø giaùc bieát ñöôïc coäi goác sinh töû, veà sau giaûng noùi phaùp nhieäm maàu cho ñeä töû nghe. Ai coù khaû naêng phaân bieät ñöôïc ñaâu laø phaùp caën nhô? Chæ coù moät phen vaøo ñaïo môùi giaùc bieát ñöôïc thoâi, cho neân noùi: (moät phen) Vaøo Ñaïo thaáy sinh töû. Haønh Ñaïo ñöôïc giuùp söùc: Boà-taùt ôû trong chuùng khôûi taâm ñaïi töø bi, thöông xoùt taát caû chuùng sinh nhö meï thöông con, giaûng noùi ñaïo saâu xa, giuùp hoï ñöôïc giaûi thoaùt, cho neân noùi: Haønh ñaïo ñöôïc giuùp söùc. Ñaïo naøy ñoä ñaùng ñoä: ÔÛ ñôøi quaù khöù, caùc Ñöùc Phaät, Bích-chi-phaät, Thanh vaên, ñeàu nhôø Ñaïo naøy maø vöôït qua bieån aùi duïc. Chö Phaät Theá Toân thôøi töông lai nhö Ngaøi Di-laëc, hoùa ñoä khoâng theå tính löôøng A-taêng-kyø chuùng sinh. Cho neân noùi: Ñaïo naøy ñoä nhöõng

ngöôøi ñaùng ñoä. Qua doøng ñeán bôø kia: Ñöùc Thích-ca Vaên Phaät Nhö Lai ôû hieän taïi laø Baäc Chí Chaân Ñaúng Chaùnh Giaùc, ñaõ hoùa ñoä khoâng theå tính löôøng A-taêng-kyø chuùng sinh, cho neân noùi: Qua doøng ñeán bôø kia.

M Ñaïo roát raùo thanh tònh Vì döùt goác sinh töû Bieän taøi voâ soá coõi Phaät noùi laø ñöôïc ñaïo. Ñaïo roát raùo thanh tònh: Roát raùo coù hai nghóa: 1- Söï roát raùo. 2-Ñònh roát raùo. Söï roát raùo laø moïi vieäc ñeàu thöïc hieän xong xuoâi, khoâng coøn ngôø vöïc. Ñònh roát raùo laø daïo chôi trong caùc ñònh, xuaát ñònh naøy laïi nhaäp vaøo ñònh khaùc. Nhö vaäy, traûi qua caû maáy ngaøn muoân thöù ñònh. YÙ muoán coù söï caûm ñoäng naøo thì thaønh töïu tuøy yù. Cho neân goïi laø ñònh roát raùo, vì haïnh chaân chaùnh naøy coù khaû naêng döùt boû caùc phaùp maø taâm nghó, caét döùt moïi keát söû, laøm cho ñöôïc thanh tònh. Nhö chieác aùo dô ñöôïc

giaët saïch, ôû ñaây cuõng nhö theá, laø duøng taùm loaïi nöôùc giaûi thoaùt thanh tònh ñeå goäi röûa taâm nhô baån, hoaøn toaøn khoâng coøn dính buïi nhô, cho neân noùi: Ñaïo roát raùo thanh tònh. Vì döùt goác sinh töû: Ngöôøi coù sinh ñöông nhieân phaûi coù giaø cheát. Cuõng vì coù sinh maø chuùng sinh cöù troâi laên trong naêm ñöôøng, cuõng do thaàn thöùc bieán chuyeån maõi khoâng ngöøng, cho neân noùi: Vì döùt goác sinh töû. Bieän taøi voâ soá coõi: Thaàn thoâng, coâng ñöùc cuûa Nhö Lai ñuû söùc giaùo hoùa thích öùng ñoái vôùi caùc chuùng sinh ôû moïi choán. Ngaøi söû duïng trí tueä bieän taøi, trong voâ löôïng voâ soá coõi nöôùc quaùn xeùt chuùng sinh coù ngöôøi caên taùnh chaäm luït hay beùn nhaïy, coù hö coù thaät, coù ngöôøi tu theo haïnh chaân chaùnh, ngöôøi khoâng tu theo haïnh chaân chaùnh, Nhö Lai ñeàu bieát roõ, cho neân noùi: Bieän taøi voâ soá coõi. Phaät noùi laø ñöôïc ñaïo: Theá giôùi coù ba nghóa laø: 1. AÁm theá, 2. Khí theá, 3. Chuùng sinh theá. AÁm theá laø thaân naêm aám laãy löøng. Khí theá laø ba ngaøn ñaïi thieân coõi nöôùc. Chuùng sinh theá laø loaïi chuùng sinh höõu hình cho ñeán boán loaïi chuùng sinh, ñeàu goïi laø chuùng sinh theá. –Ai coù khaû naêng phaân bieät bieát roõ loaïi chuùng sinh naøy? Ñaùp raèng: –Chæ coù Ñöùc Nhö Lai laø Baäc Chí Chaân Ñaúng Chaùnh Giaùc môùi coù khaû naêng bieát ñöôïc, nhö ngöôøi ta xem traùi xoaøi ñeå trong loøng baøn tay, troïng löôïng bao nhieâu cuõng ñeàu bieát roõ. Nhö Lai laø Baäc Ñaúng Giaùc cuõng laïi nhö vaäy, Ngaøi quaùn xeùt coäi goác taâm yù caùc loaøi chuùng sinh, ñeàu phaân bieät roõ, cho neân noùi: Phaät noùi laø ñöôïc ñaïo.

M Caùc nguoàn chaûy veà bieån Nöôùc chaûy ñaâu cuõng ñaày, Neân vì trí noùi ñaïo Thaúng ñeán uoáng cam loä. Caùc nguoàn chaûy veà bieån: Coù con soâng lôùn teân Haèng-giaø töø suoái lôùn A-naäu, töø mieäng con boø chaûy ra. Coù con soâng lôùn Taân-ñaàu, cuõng baét nguoàn töø suoái A-naäu, töø

mieäng con sö töû chaûy ra. Coù con soâng lôùn Baø-xoa cuõng baét nguoàn töø suoái A-naäu, töø mieäng con ngöïa chaûy ra. Coù con soâng lôùn Tö-ñaø, cuõng baét nguoàn töø suoái lôùn A-naäu-ñaït, töø mieäng con voi chaûy ra. Soâng Haèng-giaø ñöôïc Phaïm chí toân thôø, coi laø khuoân pheùp. Ngoaïi ñaïo dò hoïc baøn vôùi nhau raèng: Neáu coù ngöôøi tu hoïc naøo, ñi caùch xa ngoaøi soâng Haèng-giaø moät traêm do-tuaàn, roài töø xa, goïi teân soâng Haèng-giaø ba laàn: “Haèng-giaø! Haèng-giaø! Haèng-giaø!” thì taát caû caùc toäi loãi ñeàu tan bieán heát, duø caùch xa ngoaøi traêm do-tuaàn, nhö raén loät da, boû lôùp da cuõ. Nöôùc soâng Haèng-giaø ñeàu chaûy ra bieån, laéng trong khoâng coù caùc thöù nhô ueá. Cho neân noùi: Caùc nguoàn nöôùc chaûy veà bieån. Nöôùc chaûy ñaâu cuõng ñaày: Caùc nguoàn nöôùc ñeàu chaûy ra bieån ñeâm ngaøy khoâng ngöøng nghæ, roài töø bieån nöôùc laïi ñeán nuùi non khoâ caèn, roài töø nuùi non khoâ caèn nöôùc laïi chaûy ñeán nuùi Tuyeát laø choã goác xuaát phaùt. Cöù nhö theá daàn daàn trôû laïi coäi nguoàn. Ngaøy ñeâm chaûy maõi, giaùp voøng roài trôû laïi töø choã baét ñaàu, bieån cuõng khoâng theâm maø caùc nguoàn nöôùc thì cöù chaûy maõi khoâng ngöøng, cho neân noùi: Nöôùc chaûy ñaâu cuõng ñaày. Neân vì trí noùi ñaïo: Chö Phaät, Theá Toân ñeàu ñöôïc goïi laø Thieän Theä, ñaõ ñeán choã Nieát-baøn döùt heát moïi phieàn naõo, ñaõ ñeán beân kia bôø giaùc ngoä, khoâng coøn sinh, giaø, beänh, cheát, saàu lo, khoå naõo, cuõng khoâng

coù ñoùi laïnh khoå nhoïc, vì khoâng coøn caùc khoå naøy neân goïi laø Thieän Theä, cho neân noùi: Neân vì trí noùi ñaïo. Thaúng ñeán uoáng cam loä: Ñöôïc tieán ñeán caûnh giôùi Nieát-baøn, ñeå tìm nöôùc cam loà. Nhö caùc nguoàn nöôùc chaûy ra bieån thì chæ coøn goïi laø bieån maø thoâi, noù ñaõ ñaày ñuû tính chaát cuûa bieån. Phaùp luaät cuûa baäc Hieàn thaùnh naøy cuõng laïi nhö vaäy, daàn daàn ñi ñeán caûnh giôùi Nieát-baøn, cho neân noùi: Thaúng ñeán Nieát-baøn uoáng cam loä.

M Tröôùc chöa nghe phaùp luaân Noùi phaùp thöông chuùng sinh Xin toân thôø phaùp aáy Laïy ñaáng vöôït ba coõi. Thuôû aáy, Ñöùc Phaät ngöï trong vöôøn nai, vuøng ñaát cuûa Tieân nhaân, thuoäc nöôùc Ba-la- naïi. ÔÛ ñoù, coù con soâng teân Baø-leâ, do ñoù ñaët teân nöôùc laø Ba-la-naïi. Vöôøn nai cuûa vò Tieân coù caùc vò Thaàn tieân tu hoïc ñaõ ñaéc ñaïo, chöùng ñöôïc naêm thöù thaàn thoâng, ñeàu ñeán tu hoïc ôû nöôùc aáy. Ñaây laø nôi maø ngöôøi thuaàn thieän ôû, khoâng phaûi laø choã ôû cuûa ngöôøi thöôøng. Luùc baáy giôø, vua nöôùc aáy ra ñoàng troáng ñi saên baén, gaëp baày nai ngaøn con bò maéc trong löôùi. Vua ra leänh cho boä binh bao vaây giaùp voøng. Baày nai sôï haõi tuoân chaïy keâu la thaát thanh. Ñoät nhieân, coù moät con naèm beïp xuoáng, giaáu mình trong buïi raäm caïnh ñoù. Khi aáy Ñöùc Phaät Thích-ca coøn tu haïnh Boà-taùt, sinh trong baày nai aáy vaø laøm nai ñaàu ñaøn. Luùc ñoù nai ñaàu ñaøn baûo baày nai: –Caùc ngöôi haõy an taâm, ñöøng lo sôï gì heát, ta ñaõ coù caùch laø caàu xin vua thöông tình. Chuùng ta seõ soáng caû. Con naøo cuõng tuaân leänh. Nai chuùa lieàn ñeán tröôùc vua quyø goái xin thöông tình. Thoaùng thaáy nai töø xa ñi laïi, vua ra leänh cho caùc quan ñöùng haàu beân caïnh ñeàu khoâng ñöôïc ra tay gieát haïi con nai naøy. Con nai keâu gaøo, quyø ngöôùc nhìn vua thöa: –Toâi thaáy vua muoán gieát heát ngaøn con nai ñeå aên thòt trong moät ngaøy. Nay, thòt nai noùng ñaõ ñöôïc caát chöùa laâu ngaøy. Mong vua thöông tình, moãi ngaøy gieát moät con ñeå naáu beáp thoâi. Khoâng phieàn vua sai ngöôøi ñi baét maø nai töï ñeán beáp noäp mình chòu cheát. Thòt

thì ñöôïc cung caáp khoâng giaùn ñoaïn bao giôø, maø nai laïi ñöôïc sinh saûn theâm nhieàu. Vua hoûi nai: –Coù phaûi ngöôi laø nai ñaàu ñaøn, lôùn nhaát trong ñaøn chaêng? Ñaùp: –Daï phaûi. Toâi laø nai lôùn nhaát. Vua laïi hoûi: –Ngöôi ñaõ suy nghó kyõ chöa? Ñaùp: –Daï, toâi ñaõ suy nghó kyõ. Vua lieàn boû baày nai ôû ñoù, daãn ñoaøn ñi saên veà thaønh. Luùc aáy Boà-taùt daãn naêm traêm con nai leân ñöôøng, Ñieàu-ñaït cuõng daãn naêm traêm con nai leân ñöôøng. Moãi ngaøy sai moät con nai ñeán noäp maïng cho nhaø beáp cuûa vua. Theo thöù lôùp, ñeán phieân Ñieàu-ñaït ra leänh cho nai ñeán choã vua, nhöng gaëp phaûi con nai ñaõ coù chöûa maáy thaùng, maø theo thöù lôùp phaûi noäp mình cho nhaø beáp cuûa vua. Nai meï ñeán tröôùc nai ñaàu ñaøn trình baøy moät caùch buoàn khoå: –Theo thöù lôùp ñeán phieân toâi phaûi noäp maïng, thaät khoâng daùm choái töø. Nay toâi saép sinh, nhö vaäy meï con chia lìa. Phieân cuûa toâi ñaõ ñeán nhöng phieân con toâi chöa ñeán. Xin ngaøi cho thay ñoåi thöù töï, toâi ñöôïc saép vaøo phieân sau. Ñieàu-ñaït noåi giaän noùi: –Sao ngöôi khoâng ñi noäp maïng mau ñi! Maø ai thay cheát tröôùc cho ngöôi? Nai meï keâu gaøo khoùc loùc theâ thaûm, noù lieàn ñeán tröôùc Boà-taùt maø trình baøy: –Ngaøy toâi mang thai saép maõn, ngaøy sinh saép ñeán. Xin ngaøi cho con ñeán phieân sau,

sau khi sinh nôû seõ noäp maïng. Boà-taùt hoûi nai: –Chuùa cuûa ngöôi coù nghe ngöôi trình baøy vieäc naøy chöa? Ñaùp: –Chuùa cuûa toâi khoâng coù baèng loøng. Nghe xong, Boà-taùt thôû than hoài laâu môùi an uûi con nai kia: –Ngöôi haõy yeân taâm, chôù lo sôï! Hoâm nay, ta seõ noäp maïng thay ngöôi. Nai ñaàu ñaøn Boà-taùt lieàn nhoùm hoïp ngaøn con nai, tha thieát daïy: –Caùc ngöôi chôù löôøi bieáng, cuõng chôù xaâm phaïm gaïo thoùc luùa maù cuûa vua. Bieát ñöôïc ñieàu aáy, Ñieàu-ñaït raát töùc giaän nai meï kia, baûo: –Ñaõ ñeán phieân ngöôi noäp maïng, sao laïi töø choái, khoâng chòu cheát? Baáy giôø, nghe Ñieàu-ñaït noùi, Boà-taùt lieàn noùi: –Haõy thoâi, chôù noùi lôøi aáy, ñuùng ra nai meï ñaõ ñeán phieân noäp maïng, nhöng vì xoùt thöông nai con coøn trong thai, neân chöa muoán cheát ñoù thoâi. Nay ta seõ chòu cheát theá cho maïng soáng nai con trong thai kia. Ñoù laø ñieàu maø Boà-taùt suy nghó. Baày nai lieàn ñeán tröôùc Boà-taùt, ñeàu thöa: –Luõ chuùng toâi xin cheát thay ngaøi, ngaøi coøn soáng thì chuùng toâi môùi ñöôïc aên coû uoáng nöôùc, tuøy yù rong chôi, khoâng lo sôï ñieàu gì. Nai ñaàu ñaøn theo yù mình, boû ñaøn nai ñi noäp maïng. Baày nai noái nhau ñi theo sau nai ñaàu ñaøn ñeán cung vua. Nai ñaàu ñaøn vaøo nhaø beáp xin noäp maïng. Thaáy nai ñaàu ñaøn coù hieåu bieát roõ raøng, ngöôøi ñaàu beáp voäi ñeán taâu vôùi vua: –Nai ñaàu ñaøn vaøo nhaø beáp xin noäp maïng theo thöù lôùp, chaúng hay ñaïi vöông coù cho gieát hay khoâng?

Nghe lôøi aáy, vua teù xuoáng giöôøng. Caùc quan voäi raûy nöôùc cho vua tænh laïi roài ñoõ vua ngoài daäy. Vua ra leänh cho caùc quan: –Haõy mau daãn con nai ñaàu ñaøn aáy ñeán ñaây, ta muoán gaëp noù. Laäp töùc, nai ñaàu ñaøn ñöôïc daãn ñeán tröôùc vua. Vua hoûi nai ñaàu ñaøn: –Boä caû ngaøn con nai ñaõ cheát heát roài sao? Maø ngöôi phaûi ñeán ñaây? Nai ñaàu ñaøn thöa: –Ngaøn con nai coøn buù, seõ thaønh baày nai to. Moãi ngaøy sinh saûn theâm nhieàu maø khoâng giaûm. Nai ñaàu ñaøn laïi keå cho vua nghe nguoàn goác cuûa baày nai naøy. Vua heát loøng töï traùch, giaän mình ñaõ sai laàm. Vua baûo: –Ta laø vua loaøi ngöôøi, khoâng phaân bieät ñöôïc giaû thaät. Ta ñaõ gieát oan bao loaøi chuùng sinh. Noùi ñeán ñaây vua baûo caùc quan raèng: –Haõy truyeàn leänh ta cho caû nöôùc bieát, heã ai saên baén gieát haïi nai thì seõ bò tru luïc. Sau ñoù vua ra leänh cho nai ñaàu ñaøn daãn baày nai trôû veà nuùi soáng yeân laønh. Vua coøn ra leänh cho caû nöôùc khoâng ñöôïc aên thòt nai. Keû naøo aên thòt nai seõ bò cheùm ñaàu beâu giöõa chôï. Vì leõ aáy, vua ñaët teân cho khu vöïc naøy laø vöôøn Nai. Luùc aáy Ñöùc Theá Toân ñang quay baùnh xe phaùp ôû vöôøn Nai, cho neân noùi: Tröôùc chöa nghe phaùp luaân. Noùi phaùp (chæ vì loøng) thöông chuùng sinh: Ñaàu tieân, Ngaøi noùi phaùp cho naêm vò vaø taùm muoân trôøi, ngöôøi nghe. Ngaøi giaûng ñi giaûng laïi phaùp Töù ñeá Chaân nhö. Phaùp naøy voán chöa ai ñöôïc nghe, chöa ai ñöôïc thaáy, laø phaùp maø Sa-moân, Baø-la-moân, Thích, Phaïm, chö Thieân, Ma hay thieân ma khoâng theå noùi ñöôïc. Cho neân noùi: Noùi phaùp thöông chuùng sinh. Xin toân thôø phaùp aáy: Phaùp naøy ñöôïc caùc trôøi, ngöôøi ñôøi cung kính. Ngaøi ñi giaùo hoùa, truyeàn trao cho caû xöù Dieâm-phuø-lôïi naøy. Töø saùu taàng trôøi coõi Duïc trôû xuoáng ñeàu nhôø aân cöùu giuùp. Hoûi: –Vì sao Ñöùc Phaät chæ noùi phaùp cho trôøi, ngöôøi nghe, maø khoâng noùi phaùp cho nhöõng choán khaùc? Ñaùp raèng: –Vì trôøi, ngöôøi ñeàu ñöôïc thaønh

ñaïo quaû, vöôït thöù baäc tu chöùng, caùc söï hieåu bieát ñöôïc töï taïi, ngoaïi tröø ngöôøi tu phaùp Baùt quan trai, hay quyû thaàn ñaõ quy y Tam baûo, gioáng nhö thuù nuoâi laø chim Khö-taàn-xaø-la maø khuyeân sieâng tu phaïm haïnh. Xöa, coù ba con thuù cuøng ôû trong nuùi saâu laø voi, khæ vaø chim Khö-taàn-xaø-la. Moät hoâm, voi noùi vôùi hai con thuù kia: –Ba anh em ta khoâng bieát ñoái ñaõi nhau baèng söï kính troïng khoâng coù leã tieát gì caû. Töø nay phaûi bieát nhöôøng nhòn nhau. Trong chuùng ta, ai laø ngöôøi lôùn tuoåi nhaát thì ñöôïc nhöôøng laøm anh caû. Luùc aáy, nôi ñoù coù moät caây to vöøa cao vöøa toûa boùng roäng, che maùt ñöôïc naêm traêm xe beân döôùi. Con khæ töï noùi: –Xöa, toâi aên caây naøy khi noù môùi öông. Con voi noùi: –Toâi aên caây naøy khi noù môùi troàng. Con khæ noùi: Vaäy caùc baïn haõy nhöôøng toâi laø ngöôøi lôùn tuoåi hôn heát. Con voi lieàn chôû con khæ treân löng noù.

Chim Khö-Taàn-xaø-la laïi töï noùi: –Xöa, toâi ñeán phía Baéc nuùi Tuyeát vaø aên quaû ngon ngoït. Toâi ñaõ ñaïi tieän ôû ñaây, sau ñoù moïc leân caây naøy. Vaäy, toâi môùi laø ngöôøi lôùn tuoåi nhaát, vaäy toâi phaûi ñöôïc nhöôøng laøm anh caû môùi ñuùng! Theá laø khæ laïi coõng con chim treân vai mình maø ñi. Keå töø ñoù, duø ôû nöôùc naøy hay nöôùc khaùc, thoân naøy laøng noï, chuùng luoân giöõ trai giôùi, ñoái ñaõi cung kính laãn nhau. Neáu ñöôïc thöùc aên gì chuùng ñeàu nhöôøng cho ngöôøi lôùn nhaát aên. Ngöôøi daân trong laøng xoùm, thaønh aáp thaáy theá cho laø laï luøng, chöa töøng coù. Moïi ngöôøi khaép nôi nhoùm hoïp laïi ñeå hoûi cho roõ nguyeân do. Ba con thuù ñeàu keå laïi chuyeän ngaøy xöa chuùng ñaõ soáng. Duø thaân hình to lôùn, nhöng voi tuoåi coøn nhoû neân noù kính nhöôøng hai con thuù kia nhö con thôø cha. Moïi ngöôøi caûm ñoäng veà chuyeän ba con thuù, neân ñeàu sinh taâm laønh. Chim thuù maø coøn nhö vaäy, huoáng gì laø loaøi ngöôøi. Theá roài moïi ngöôøi cuøng baûo nhau haõy bieát kính treân nhöôøng döôùi. Töø ñoù, trong caû nöôùc, ngöôøi bieát hieáu kính nhau raát ñoâng, hoï töï thaáy caàn coù yù nghóa hieáu thuaän naøy, nhöng khoâng theå vöôït qua thöù lôùp maø chöùng thaønh ñaïo quaû. Chæ coù trôøi, ngöôøi laø ñaùng kính thôø hôn heát, cho neân noùi: Xin toân thôø phaùp aáy. Laïy ñaáng vöôït ba coõi: Phaùt khôûi cho chuùng sinh baát cöù ôû ñaâu khi naøo, heã thaáy hình töôïng Nhö Lai thì neân thôø phuïng kính leã. Duø coù ñi ñaâu laâu ngaøy taâm vaãn höôùng veà Phaät, khoâng rôøi. Ba coõi laø: coõi Duïc, coõi Saéc vaø coõi Voâ saéc. Ai laø ngöôøi coù khaû naêng vöôït qua ba coõi naøy? Chæ coù Ñöùc Phaät, Theá Toân môùi vöôït qua ñöôïc, keá laø coù ñeä töû Thanh vaên cuûa ngaøi, nöông nhôø oai thaàn cuûa Ngaøi maø vöôït ra ba coõi, cho neân noùi: Kính laïy Ñaáng ñaõ vöôït ra ba coõi.

M Ba nieäm haõy nieäm laønh Ba nieäm phaûi lìa aùc Töø nieäm maø coù haønh Döùt ñoù laø döùt ñuùng. Ba nieäm haõy nieäm laønh: Luùc naøo cuõng khôûi nieäm ngay khi aên, khi nguû cuõng khoâng queân. Thöôøng phaûi nghó ñeán ñieàu laønh, ñaày ñuû coäi goác caùc coâng ñöùc. Daàn daàn vöôït thöù lôùp, ñöôïc caùc quaû chöùng, döùt heát coäi goác sinh töû, döùt heát phaùp höõu laäu thaønh phaùp voâ laäu, cho neân noùi: Ba nieäm haõy nieäm laønh. Ba nieäm phaûi lìa aùc: Lìa ñöôïc nieäm aùc thì seõ ñöôïc coâng ñöùc gì? Ñaùp: khoâng bò nhieãm oâ bôûi taâm dô, döùt boû caùc

keát söû ñaém nhieãm, khoâng coøn bò keát söû sai khieán nöõa, cho neân noùi: Ba nieäm phaûi lìa aùc. Töø nieäm maø coù haønh: Coù giaùc coù quaùn thì rong chôi töø Sô thieàn ñeán Töù thieàn. Döùt boû taâm xaáu aùc vaø caùc phaùp baát thieän. Moãi ngaøy haïnh caøng tieán, khoâng bao giôø lui suït, cho neân noùi: Töø nieäm maø coù haønh. Döùt ñoù laø döùt ñuùng: Duøng ñoaïn trí, trí tueä ñeå döùt boû nieäm aùc. Theá naøo laø döùt boû? Hoaëc bò loaïn töôûng ñeø neùn taâm laønh, khoâng thöïc haønh theo ba möôi baûy phaåm trôï ñaïo, che laáp caùc ñaïo quaû khoâng hieån baøy ñöôïc, nhö gioù buïi thình lình noåi leân che khuaát maët trôøi, maët traêng, khoâng thaáy ñöôïc aùnh saùng, roàng röôùi nöôùc cam loä röûa saïch buïi kia thì lieàn thaáy ñöôïc aùnh saùng maët trôøi, maët traêng. ÔÛ ñaây cuõng nhö vaäy, duøng cam loä cuûa baäc Hieàn thaùnh dieät taâm buïi nhô, hoaùt nhieân ñaïi ngoä khoâng coøn chuùt che môø. Ñaïo quaû Thaùnh hieàn thaûy ñeàu hieån loä, cho neân noùi: Döùt ñoù laø döùt ñuùng.

M Ba quaùn laø chuyeån nieäm Sôùm ñöôïc ñaïo Voâ thöôïng Ñöôïc ba, tröø ba tai Voâ löôïng tu giöõ nieäm. Ba quaùn laø chuyeån nieäm: Thuôû aáy, Ñöùc Phaät ngöï trong khu laâm vieân Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, thuoäc thaønh Xaù-veä. Luùc baáy giôø Ngaøi baûo caùc Tyø-kheo: –Thuôû xöa, khi chöa thaønh ñaïo, Ta ñaõ khôûi leân ba yù nghó khoâng toát laø nghó tham duïc, nghó giaän döõ, nghó haïi keû khaùc. Hoûi: Taïi sao luùc aáy Boà-taùt nghó tham duïc, nghó giaän döõ, nghó haïi keû khaùc? Ñaùp raèng: Boà-taùt tu khoå haïnh saùu naêm, vì khoå nhoïc neân sinh ra lui suït, töï nhôù laïi nhöõng ngaøy tröôùc kia. Nhôù laïi nhöõng kyõ nhaïc ca xöôùng vui chôi. Töø ñoù beøn sinh yù töôûng tham duïc, laïi nghe Ñieàu-ñaït khôûi yù töôûng tham duïc chieám ñoaït caùc theå nöõ trong hoaøng cung. Chính luùc aáy, Ta khôûi leân yù nghó töùc giaän. Hai yù nghó nhô baån aáy hoøa nhau trong noäi thöùc, lieàn sinh yù nghó haïi keû khaùc. Hôn nöõa, khi Boà-taùt tu khoå haïnh, coù hai coâ gaùi Nan-ñaø vaø Nan- ñaø-baø-la ñem bô daàu meø ñeán thoa thaân Boà-taùt. Thaân hai coâ gaùi naøy meàm maïi nhö Thieân nöõ, luùc aáy, Ta lieàn sinh yù töôûng aùi duïc. Luùc aáy Boà-taùt nghó nhö vaày: “Duø naêm ngöôøi kia cung caáp cho Ta khoâng boû nhöng Ta vaãn ra ñi, vì ñaâu khieán muïc nöõ kia laáy daàu thoa leân mình Ta”. Luùc aáy Boà-taùt lieàn sinh yù nghó giaän töùc vaø yù nghó haïi keû khaùc. Hai yù nghó nhô baån cuøng sinh trong noäi thöùc. Luùc aáy Boà-taùt nghó nhö vaày: “Nay, Ta ñaõ sinh yù nghó tham duïc, töï laøm haïi mình cuõng laøm haïi keû khaùc, hai vieäc ñeàu bò toån”. Töï toån laø moïi coâng ñöùc laønh ñeàu maát. Ñoù goïi laø töï toån. Coøn laøm toån thöông ngöôøi khaùc laø sao? Neáu nhaän cuûa tín thí caùc thöù aên uoáng, y phuïc, ñoà naèm, thuoác men trò beänh, khoâng theå tieâu hoùa, laøm taêng theâm traàn lao, khoâng ñaït keát quaû, caùc coâng ñöùc ñeàu thieáu khuyeát. Ñoù goïi laø laøm toån haïi ngöôøi khaùc. Toùm laïi, caû hai yù nghó nhô baån hoøa nhau lieàn sinh yù nghó haïi ngöôøi khaùc. Luùc baáy giôø Boà-taùt nhaøm chaùn hai vieäc aáy, muoán döùt boû yù nghó khoâng toát aáy, beøn duøng söùc maïnh nhaãn nhuïc haøng phuïc ma khoå nhoïc oaùn haän, döùt boû haún loaïn töôûng, khoâng sinh yù nghó aùc thì môùi mau thaønh ñaïo quaû, cho neân noùi: Ba quaùn laø chuyeån nieäm. Sôùm chöùng ñaïo Voâ thöôïng: Theá naøo laø ñaïo Voâ thöôïng? Ñöôïc goïi laø ñaïo

Voâ thöôïng laø chí caàu xuaát ly, khoâng coù yù töôûng tham duïc, khoâng coù yù töôûng giaän töùc, cho neân noùi: Ba quaùn laø chuyeån nieäm. Sôùm ñöôïc ñaïo Voâ thöôïng laø Boà-taùt khi ngoài döôùi goác caây, Ngaøi boû ñöôïc ba möôi boán yù nieäm, thaønh Ñaïo voâ thöôïng. Ñöôïc goïi laø ñaïo Voâ thöôïng laø vöôït qua trôøi, ngöôøi, ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi, caùc loaøi boø bay maùy cöïa, trong caùc loaøi ñoù thì Ñaïo naøy treân heát, khoâng coøn ñaïo naøo hôn. Nhö trong kinh noùi: Baûy vi laø moät hoát. Vi khoâng daøi, khoâng ngaén, khoâng troøn, khoâng vuoâng, khoâng cao, khoâng thaáp, khoâng hình töôùng, khoâng theå nhìn thaáy, nhaõ thöùc khoâng theå thaáy ñöôïc. Vì sao? Vì noù vi teá, khoâng theå thaáy ñöôïc. Chæ coù Chuyeån luaân thaùnh vöông, Boà-taùt Boå xöù, Hieàn thaùnh coù Thieân nhaõn môùi thaáy ñöôïc. Duø cho coù phaùp naøo nhoû hôn vaät theå raát vi teá naøy ñi nöõa, thì Ñöùc Nhö Lai vaãn bieát moät caùch roõ raøng, cho neân noùi: Chöùng ñöôïc ñaïo Voâ thöôïng. Ñöôïc ba, döùt ba tai: Truï trong Töù thieàn, nhaäp ñònh thanh tònh, khoâng khôûi leân yù töôûng dính maéc keát söû, vaéng laëng buoäc nieäm, khoâng queân tieán tu, khoâng bieáng treã. Taäp trung yù chí, chuyeân nhaát döùt boû keát söû, cho neân noùi: Ñöôïc ba, döùt ba tai. Voâ löôïng tu giöõ nieäm: Truï trong Sô thieàn, suy nghó giöõ nieäm, hoaëc ôû Töù thieàn, thu

nhieáp phaùp trong ngoaøi, cuõng coù giöõ nieäm. Trong Sô thieàn coù yù töôûng baát ñònh, coù giaùc, coù quaùn, laãy löøng gioáng nhö löûa ñoát chaùy phaùp theå. Beân ngoaøi coù yù töôûng baát ñònh bò löûa ñoát chaùy. Trong Nhò thieàn coù tö töôûng baát ñònh, taâm aùi gioáng nhö nöôùc. Beân ngoaøi coù tö töôûng baát ñònh, bò nöôùc phaù vôõ. Trong Thieàn thöù ba coù tö töôûng baát ñònh, gioáng nhö gioù coù hôi thôû ra, hôi thôû vaøo. Beân ngoaøi coù tö töôûng baát ñònh lieàn bò gioù lay ñoäng. Trong Thieàn thöù tö, beân trong khoâng coù tö töôûng baát ñònh, khoâng thuoäc caùc phaùp beân ngoaøi. Ñaõ ñöôïc nieäm giöõ thì döùt boû ñöôïc voâ löôïng tö töôûng baát ñònh beân trong. Ñoái vôùi caùc Sô thieàn ñòa, Voâ löôïng ñòa maø ñi saâu vaøo Tam-muoäi naøy cuõng laïi nhö vaäy. Noù voâ löôïng, voâ haïn, khoâng theå tính keå. Voâ soá ngöôøi ñaày ñuû caùc haïnh, cho neân noùi: Voâ löôïng tu giöõ nieäm.

M Döùt boû caáu ba coõi Gom ñònh, ñeå buoäc yù Söùc trí tueä thieàn ñònh Ñaõ ñònh, gom loaïn ngoaøi. Döùt boû caáu ba coõi: Töø coõi Duïc ñeán coõi Saéc, coõi Voâ saéc ñeàu goïi laø ngoâi nhaø ñaày nhô baån, laø nôi an truï cuûa chuùng sinh. Tìm caùch kheùo leùo thoaùt ra ba coõi, ñoù chính laø ñaïo cao thöôïng, treân heát, vöôït ra ba coõi, cho neân noùi: Döùt boû caáu ueá ba coõi. Gom ñònh, ñeå buoäc yù: Khoâng ñeå taâm thoâ thaùo rong ruoåi beân ngoaøi, thöôøng chuyeân nhaát taâm yù, khoâng ñeå traàn caûnh beân ngoaøi xaâm nhaäp. Vì Tam-muoäi khoù phaù hoaïi ñöôïc, cho neân noùi: Gom ñònh, ñeå buoäc yù. Söùc trí tueä thieàn ñònh: Duøng göôm beùn trí tueä maø caét ñöùt caùc keát söû ñeán taän nguoàn goác, cho neân noùi: Söùc trí tueä thieàn ñònh. Ñaõ ñònh, gom loaïn ngoaøi: Thaân mình ñaõ vaøo ñònh thì coù coâng naêng nhieáp phuïc ngöôøi beân ngoaøi, cho neân noùi: Ñaõ ñònh, gom loaïn ngoaøi.

M Chöùa laønh ñöôïc haïnh laønh Ñaâu ñaâu cuõng khen ngôïi Ñöôïc taùm phaåm Hieàn thaùnh Tu ñaïo, quaû cam loä. Chöùa laønh ñöôïc haïnh laønh: Ngöôøi muoán

hoïc ñaïo thì phaûi duïng coâng töø töø, nhö Sô thieàn thöïc haønh Nhò thieàn laø vi dieäu, Nhò thieàn thöïc haønh Tam thieàn laø vi dieäu, Tam thieàn thöïc haønh Töù thieàn laø vi dieäu. Cho neân noùi: Chöùa laønh ñöôïc haïnh laønh. Ñaâu ñaâu cuõng khen ngôïi: Nhö ban ngaøy, Ñöùc Phaät hoùa ñoä döôùi goác caây Thoï vöông, maø kinh ñaõ noùi, thì chö thieân coõi Ñao-lôïi quaùn saùt theá gian töø xa, hoï bieát ñöôïc caùc ñeä töû Phaät ôû laøng kia xoùm kia, ñeä töû teân gì, bôûi loøng tin vöõng chaéc maø xuaát gia hoïc ñaïo, caïo boû raâu toùc, maëc ba y phaùp, sinh töû ñaõ heát, vieäc phaûi laøm ñaõ laøm xong, phaïm haïnh ñaõ laäp, khoâng coøn vaøo thai, bieát ñuùng nhö thaät, cho neân noùi: Ñaâu ñaâu cuõng ñeàu khen ngôïi. Ñöôïc taùm phaåm Hieàn thaùnh: Nhö ngöôøi hoïc ñaïo kia, moät loøng höôùng veà con ñöôøng taùm phaåm cuûa Hieàn thaùnh, ñeán ñöôïc caûnh giôùi Nieát-baøn döùt heát phieàn naõo, voâ vi voâ taùc, cho neân noùi: Ñöôïc taùm phaåm Hieàn thaùnh. Tu ñaïo, quaû cam loä: Ngöôøi tu haønh kia chính mình haønh ñaïo, laø muoán ñeán caûnh

giôùi an oån voâ thöôïng, uoáng nöôùc cam loä voâ thæ voâ chung. Cam loä ôû ñaây chính laø Nieát-baøn döùt heát phieàn naõo. Neáu ngöôøi hoïc ñaïo chöùng ñöôïc Nieát-baøn aáy, thì khoâng sinh, khoâng giaø, khoâng beänh, khoâng cheát, cho neân noùi: Tu ñaïo, ñaït quaû cam loä.

M Phaåm 14: LÔÏI DÖÔÕNG (Phaàn 1)

Caây chuoái vì loõi cheát Loõi lau, truùc cuõng vaäy Löøa, la mang thai, cheát Ngöôøi do tham boû maïng. Thuôû aáy, Ñöùc Phaät ngöï trong vöôøn truùc Ca-lan-ñaø, thuoäc thaønh La-duyeät. Luùc aáy, coù vò Tyø-kheo teân Ñieàu-ñaït, thoâng minh hoïc roäng, ngoài thieàn nhaäp ñònh möôøi hai naêm, taâm khoâng lay ñoäng, möôøi hai haïnh ñaàu-ñaø khoâng heà thieáu soùt nhö luùc baét ñaàu. Khôûi tu phaùp quaùn baát tònh, hôi thôû ra vaøo roõ raøng, töø phaùp baäc nhaát theá gian cho ñeán phaùp Ñaûnh ñeàu phaân bieät saùng toû. Tuïng kinh Phaät saùu muoân laàn, voi chôû cuõng khoâng heát. Nhöng veà sau, lui suït, daàn daàn sinh aùc nieäm. YÙ mong ñöôïc cuùng döôøng, tham ñaém lôïi döôõng theá gian, Ñieàu-ñaït ñeán choã Theá Toân, traùn laïy saùt chaân Phaät roài ñöùng qua moät beân. Trong giaây laùt, Ñieàu-ñaït böôùc ñeán baïch Phaät: –Baïch Ñöùc Theá Toân, cuùi xin Ngaøi giaûng veà phöông phaùp ñeå tu chöùng ñöôïc thaàn tuùc cho con nghe. Nghe ñöôïc phöông phaùp aáy con seõ kheùo tu haønh ñeå chöùng ñöôïc thaàn tuùc, sau ñoù con seõ ñeán caùc nôi khaùc ñeå giaùo hoùa. Baáy giôø, Ñöùc Phaät baûo Tyø-kheo Ñieàu-ñaït: –Hoâm nay sao thaày laïi noùi veà vaán ñeà thaàn tuùc, sao thaày khoâng hoïc taäp veà yù nghóa cuûa boán phaùp voâ thöôøng: yù nghóa cuûa voâ thöôøng, yù nghóa cuûa khoå, yù nghóa cuûa khoâng, yù nghóa cuûa voâ ngaõ? Luùc aáy Tyø-kheo Ñieàu-ñaït lieàn suy nghó: “Lyù do maø Nhö Lai khoâng noùi cho ta veà yù nghóa thaàn tuùc laø vì Ngaøi sôï coù keû seõ hôn mình, xaáu hoå vì thua ngöôøi ta”. Ñieàu-ñaït lieàn boû ñi, ñeán choã ngaøi Xaù-lôïi-phaát thöa vôùi Xaù-lôïi-phaát: –Daï thöa Hieàn giaû, cuùi xin ngaøi noùi veà phöông phaùp tu ñeå chöùng ñöôïc thaàn tuùc cho toâi nghe. Nghe ñöôïc phöông phaùp aáy toâi seõ kheùo tu haønh ñeå chöùng ñöôïc thaàn tuùc, sau ñoù toâi seõ ñeán caùc nôi khaùc ñeå giaùo hoùa. Baáy giôø, Xaù-lôïi-phaát baûo

Tyø-kheo Ñieàu-ñaït: –Hoâm nay sao thaày laïi noùi veà vaán ñeà thaàn tuùc, thaày hoïc thaàn tuùc ñeå laøm gì? Sao thaày khoâng hoïc veà yù nghóa cuûa boán phaùp voâ thöôøng: yù nghóa cuûa voâ thöôøng, yù nghóa cuûa khoå, yù nghóa cuûa khoâng, yù nghóa cuûa voâ ngaõ? Luùc aáy, Tyø-kheo Ñieàu-ñaït trong taâm suy nghó: "Tyø-kheo Xaù-lôïi-phaát töï xöng laø trí tueä baäc nhaát, nhöng theo ta xeùt thaáy thì trí tueä cuûa oâng ta khaùc gì löûa ñom ñoùm so vôùi maët trôøi maët traêng, söï tuïng taäp kinh Phaät cuûa ta khoâng coù ai baèng maø coøn chöa bieát ñöôïc phöông phaùp tu ñeå chöùng ñöôïc thaàn tuùc, huoáng gì Tyø-kheo Xaù-lôïi-phaát, laøm sao oâng ta bieát ñöôïc". Nghó xong, Ñieàu-ñaït boû ñi, ñeán choã ngaøi Muïc-kieàn-lieân, thöa vôùi ngaøi: –Toâi nghe doøng hoï cao quyù cuûa ngaøi, thaàn ñöùc voâ löôïng, thaàn tuùc bieán hoùa khoâng gì ngaên ngaïi ñöôïc. Cuùi xin ngaøi noùi veà phöông phaùp tu ñeå chöùng ñöôïc thaàn tuùc cho toâi nghe. Nghe ñöôïc phöông phaùp aáy toâi seõ vaâng theo maø tu haønh, roài ñeán caùc nôi khaùc ñeå giaùo hoùa.

Ngaøi Muïc-lieân baûo Ñieàu-ñaït: –Thoâi ñi Ñieàu-ñaït! Thaày nghe phöông phaùp tu ñeå chöùng ñöôïc thaàn tuùc aáy laøm gì? Toâi nghe ngöôøi baét ñaàu tu haønh thì tröôùc phaûi hoïc yù nghóa cuûa boán phaùp voâ thöôøng: yù nghóa cuûa voâ thöôøng, yù nghóa cuûa khoå, yù nghóa cuûa khoâng, yù nghóa cuûa voâ ngaõ. Laïi coøn phaûi tinh taán tu haønh Töù thieàn thì môùi coù ñöôïc thaàn tuùc. Nghe noùi vaäy, Ñieàu-ñaït sinh taâm töùc giaän, nghó: "OÂng Muïc-lieân naøy töï khoe khoang thaàn tuùc cuûa mình khoâng ai baèng. Sôû dó oâng ta khoâng noùi phöông phaùp tu ñeå chöùng ñöôïc thaàn tuùc cho ta nghe, vì sôï raèng thaàn tuùc cuûa ngöôøi khaùc seõ hôn mình, neáu ta coù ñöôïc thaàn tuùc thì oâng aáy seõ maát heát tieáng khen. Theá neân, oâng aáy khoâng noùi phöông phaùp ñeå tu chöùng ñöôïc thaàn tuùc cho ta nghe". Tyø-kheo Ñieàu-ñaït trong taâm suy nghó: "Hoâm nay, ta ñaõ ñi xin hoïc phöông phaùp ñeå tu chöùng ñöôïc thaàn tuùc khaép nôi nhöng khoâng ai chòu daïy ta caû. Ta coù ñöùa em laø A-nan, noù hoïc roäng, nghe nhieàu, ñaày ñuû moïi coâng ñöùc. Noù coù boán taâm voâ löôïng nhö ñaïi Töø… bao truøm khaép taát caû, roõ xöa, bieát nay, ba ñôøi ñeàu thaáu suoát, baây giôø ta seõ ñeán hoûi veà phöông phaùp tu ñeå chöùng ñöôïc thaàn tuùc. Neáu A-nan chæ caùch cho ta, ta seõ kheùo tu haønh." Roài Ñieàu-ñaït lieàn ñeán choã Toân giaû A- nan, baûo A-nan: –Anh nghe em bieát raønh veà phöông phaùp tu ñeå chöùng ñöôïc thaàn tuùc phaûi khoâng? Haõy noùi cho anh bieát vôùi, anh ñöôïc thaàn tuùc roài, seõ ñeán caùc nôi khaùc ñeå giaùo hoùa. Baáy giôø ngaøi A-nan lieàn noùi phöông phaùp ñeå tu chöùng ñöôïc thaàn tuùc cho Ñieàu-ñaït nghe. Nghe xong, Ñieàu-ñaït tìm nôi thanh vaéng, chuyeân taâm nhaát yù, töø thoâ ñi vaøo teá, laïi töø teá trôû laïi thoâ, duøng taâm caát thaân leân, roài duøng thaân ñieàu khieån taâm, thaân taâm hoøa hôïp, töø töø rôøi khoûi maët ñaát. Luùc ñaàu töôûng töôïng thaân mình nhoû xíu nhö haït meø, roài lôùn daàn nhö haït hoà ñaøo, roài daàn daàn caát leân, khoûi maët ñaát. Töø maët ñaát leân giöôøng, töø giöôøng leân noùc nhaø, töø noùc nhaø leân ñeán löng trôøi. Giöõa löng trôøi, Ñieàu-ñaït hieån hieän möôøi taùm thöù thaàn bieán, aån hieän töï do, phía treân thaân thì phun löûa, phía döôùi thaân phun nöôùc, phía döôùi thaân ra löûa, phía treân thaân ra nöôùc. Hieän ra ôû phía Ñoâng, aån maát ôû phía Taây, hieän ra ôû

phía Taây, aån maát ôû phía Ñoâng. Boá phöông ñeàu cuõng nhö theá. Hoaëc chia thaân voâ soá, roài nhaäp laïi thaønh moät thaân. Luùc baáy giôø, Ñieàu-ñaït töï nghó: "Giôø ñaây, ta ñaõ ñöôïc thaàn tuùc. Vaùch ñaù ta coøn qua ñöôïc thì khoâng coøn gì ngaên ngaïi. Baây giôø ta haõy hoùa thaønh moät ñöùa treû vôùi hình töôùng xinh ñeïp, naêm choã treân ñaàu, göông maët töôi hoàng nhö hoa ñaøo." Roài ñöùa beù ñeán ngoài treân goái cuûa thaùi töû A-xaø-theá, luùc cöôøi, luùc khoùc, vôùi tính chaát cuûa moät ñöùa treû. Nhöng chæ coù A-xaø-theá bieát ñoù chính laø Ñieàu-ñaït maø thoâi. Suoát ngaøy, thaùi töû vui chôi vôùi noù khoâng bieát chaùn. Hoaëc haùt ru cho noù nguû, hay tung mình noù leân roài ñöa hai tay höùng. Luùc aáy, thaùi töû A-xaø-theá thaàm nghó: "Thaàn tuùc cuûa Ñieàu-ñaït hôn Sa-moân Cuø-ñaøm kia, coù khaû naêng thöïc hieän voâ soá pheùp bieán hoùa." Luùc aáy, moãi ngaøy A-xaø-theá caáp cho Ñieàu- ñaït naêm traêm noài thöùc aên, thöôøng xuyeân cuùng döôøng, khoâng ñeå thieáu thoán. Baáy giôø, coù raát ñoâng Tyø-kheo thaáy thaùi töû A-xaø-theá moãi ngaøy cung caáp cho Ñieàu-ñaït naêm traêm noài thöùc aên nhö vaäy, caùc thaày beøn cuøng nhau ñeán choã Theá Toân, leã laïy saùt chaân Ngaøi roài baïch Phaät: –Baïch Ñöùc Theá Toân, vöøa roài chuùng con ñi khaát thöïc troâng thaáy thaùi töû A-xaø-theá cung caáp cho Ñieàu-ñaït naêm traêm noài thöùc aên. Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: –Tyø-kheo caùc thaày chôù khôûi leân yù nghó aáy. Ñieàu-ñaït tham lôïi cuùng döôøng, vì sao? Vì Ñieàu-ñaït ñöôïc cuùng döôøng thì chaúng nhöõng töï giam haõm mình vaøo voøng toäi loãi, maø

coøn giam haõm ngöôøi khaùc vaøo voøng toäi loãi, rôi vaøo vöïc saâu toäi loãi, caû hai ñeàu maéc toäi. Caùc Tyø-kheo neân bieát, noùi laø töï giam haõm mình vaøo voøng toäi loãi laø gioáng nhö caây chuoái kia, keû ngu tìm caùi loõi khoâng bao giôø ñöôïc; caây truùc, caây lau cuõng laïi nhö vaäy; con löøa, con la mang thai caû hai cuøng boû maïng; ngöôøi ñôøi vì ham cuûa caûi maø sau ñoù maát maïng. Tyø-kheo Ñieàu-ñaït cuõng laïi nhö theá, tham ñaém lôïi döôõng, do lôïi döôõng aáy maø töï maát maïng. Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: –Giôø ñaây Ta seõ noùi thí duï cho caùc thaày nghe, ngöôøi coù trí tueä döïa vaøo trí tueä maø töï hieåu. Xöa, coù baày keân keân soáng trong nuùi saâu, chuùng ñeàu coøn buù. Keân keân baûo con noù raèng: –Neáu con muoán hoïc bay lô löûng trong hö khoâng, heã nhìn xuoáng maø thaáy ñaát nhö caùi maâm thì thoâi, ñöøng bay leân cao nöõa. Vì sao? Vì treân cao aáy coù nhöõng luoàng gioù chöôùng laøm haïi caùc con, ñaàu naõo vaø töù chi cuûa caùc con seõ taûn maùc khaép nôi. Luùc aáy, baày chim non naøy khoâng nghe theo lôøi daïy baûo cuûa boá meï chuùng. Chuùng bay vöôït quaù cao, bò gioù chöôùng thoåi maát maïng, loâng caùnh vöông vaõi khaép choán. Tyø-kheo caùc thaày chôù sinh khôûi yù töôûng aáy. Tyø-kheo Ñieàu-ñaït seõ ñoùn nhaän tai öông nhö theá trong ngaøy gaàn ñaây chöù khoâng xa. Caùc Tyø-kheo laïi neân bieát, nhö coù baày ruøa, ruøa cha meï baûo caùc con raèng: –Caùc con haõy töï giöõ mình, chôù ñeán choã aáy. Neáu ñaùm thôï saên baét ñöôïc caùc con, hoï seõ phanh thaây caùc con laøm naêm phaàn. Nhöng ñaùm ruøa con naøy khoâng nghe lôøi cha meï daïy, cöù keùo ñeán choã noï vui chôi, neân bò thôï saên baét heát. Coù moät con thoaùt naïn trôû veà ñöôïc. Ruøa cha hoûi: –Caùc con töø ñaâu trôû veà vaäy? Caùc con khoâng ñeán choã aáy chöù? Ruøa con

ñaùp: –Chuùng con ruû nhau ñeán choã aáy chôi, nhöng khoâng thaáy thôi saên ñaâu caû, chæ thaáy moät sôïi daây daøi coät ôû sau ñuoâi thoâi. Ruøa cha baûo con: –Sôïi daây aáy ñuoåi theo sau caùc con voán coù töø laâu roài, chöù khoâng phaûi ngaøy nay môùi coù. Toå tieân, cha meï cuûa caùc con, ñeàu bôûi sôïi daây aáy maø maát maïng. Caùc Tyø-kheo neân bieát, nhö loaøi choàn hoang luùc naøo cuõng rình chôø gioáng thuù nuoâi baøi tieát ra phaân, chuùng laáy ñoù laøm thöùc aên. Chuùng aên xong, laïi ñaïi tieän ra ñoù roài boû ñi. Tyø-kheo Ñieàu-ñaït vì tham lam nhaän laáy cuûa cuùng döôøng cuõng laïi nhö vaäy, chaúng nhöõng töï giam haõm mình vaøo voøng toäi loãi maø coøn giam haõm keû khaùc vaøo voøng toäi loãi. Caùc thaày Tyø-kheo chôù tham ñaém cuùng döôøng, nhö Tyø-kheo Ñieàu-ñaït kia. Ñöùc Phaät laïi daãn theâm thí duï nöõa: Thuôû xöa, ôû nöôùc Ñaïi Nguyeät Chi theo phong tuïc, leã nghi thoâng thöôøng laø ngöôøi ta naáu luùa mì vôùi bô cho heo aên. Luùc aáy con ngöïa taøi gioûi trong cung noùi vôùi meï noù: –Chuùng con luoân luoân heát mình giuùp vua, khoâng keå xa gaàn, khoâng tieác maïng soáng, nhöng chæ aên coû, chæ uoáng nöôùc vuõng. Ngöïa meï baûo ngöïa con: –Caùc con caån thaän, chôù khôûi leân yù nghó aáy, chôù öa thích moùn luùa mì naáu bô kia, nhö theá, khoâng bao laâu seõ coù söï linh nghieäm. Roài thôøi tieát noùng böùc, naêm môùi saép ñeán, nhaø naøo cuõng troùi heo cho vaøo chaûo nöôùc soâi, chuùng keâu la thaûm thieát. Ngöïa meï baûo caùc con:

–Caùc con coøn nhôù chaêng, caùi moùn luùa mì naáu bô aáy? Muoán chöùng nghieäm söï thaät, caùc con haõy ñeán ñoù xem. Caùc ngöïa con ñeàu xeùt bieát, hieåu ra nhöõng yù nghó tröôùc kia laø sai laàm. Giôø tuy vaãn aên coû, khi gaëp luùa maïch thì töø choái khoâng aên. Luùc baáy giôø caùc Tyø-kheo baïch Phaät: –Tyø-kheo Ñieàu-ñaït laø ngöôøi coù coâng ñöùc nhö theá naøo maø laïi ñöôïc cuùng döôøng nhö theá? Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: –Caùc thaày chôù khôûi leân yù nghóa aáy, chôù tham ñaém lôïi döôõng, nhö theá khoâng bao laâu seõ thaáy söï hieäu nghieäm maø Tyø-kheo Ñieàu-ñaït phaûi gaùnh chòu. Khi aáy Ñöùc Theá Toân quaùn saùt yù nghóa naøy, vì muoán thò hieän ngoïn ñeøn saùng lôùn cho chuùng sinh ñôøi sau, cuõng muoán laøm cho chaùnh phaùp toàn taïi laâu daøi treân theá gian, neân Ngaøi noùi baøi keä treân tröôùc ñaïi chuùng.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.